

Pr. 206/2023
CEB

CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198
Tel. (+373) 22-25-72-94

Nr. 06/2/10673 din 10.07.2023

La nr. 206 din 26.06.2023

Parlamentul Republicii Moldova

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (Codul fiscal nr.1163/1997 – art.6, 289, 290, ș.a.).

Anexă: Raportul de expertiză anticorupție – 3 (trei) file.

Director

Digitally signed by Rusu Iulian
Date: 2023.07.11 08:40:02 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Iulian RUSU

Ex: CHISTOL Cristina, Tel. 022 257-421

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr.	1764
" 11 " 07	2023
Ora	

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO23/8871 din 10.07.2023

la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (Codul fiscal nr.1163/1997 – art.6, 289, 290, ș.a.)

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Parlamentul RM, iar autor nemijlocit este un deputat în Parlament, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional *"etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

Proiectul, însoțit de nota informativă a acestuia, a fost înregistrat și se regăsește pe pagina web oficială a Parlamentului, după cum urmează: <https://www.parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactelegislative/tabid/61/LegislativId/6529/language/ro-RO/Default.aspx>. Inițiativa întrunește exigențele prescrise de prevederile art.28 alin.(4) al Legii integrității nr.82

din 25 mai 2017 - pentru efectuarea expertizei anticorupție.

În procesul de promovare a proiectului, au fost respectate rigorile de asigurare a transparenței decizionale statuate de prevederile art.8 lit.b) al Legii nr.239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Nota informativă a proiectului nu stabilește expres scopul proiectului. Totodată, analiza amendamentelor propuse, denotă faptul că finalitatea scontată a acestuia este abrogarea unor prevederi din Codul Fiscal referitor la *"taxa de salubritate"*.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Prevederile proiectului, nu promovează interese private ce contravin interesului public general (în sensul prevăzut de prevederile Legii integrității nr.82 din 25 mai 2017).

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de *„nota informativă care cuprinde:*

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;*
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;*
- c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;*
- d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;*
- f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare".*

Autorul a indicat în nota informativă aferentă proiectului:

- *denumirea sau numele autorului și a participanților la elaborarea proiectului actului normativ* (elaborat și înaintat de către un deputat din Parlamentul Republicii Moldova, în conformitate cu art. 47 din Regulamentul Parlamentului aprobat prin Legea nr.797/1996);
- *condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite* (i) elaborat drept urmare adresărilor din partea cetățenilor și demersului Primarului General al municipiului Chișinău; ii) art.6 alin. (6) lit.r) Cod fiscal al RM, precum și art. 289 alin. (2) lit. p) Cod Fiscal al RM reglementează și institue taxa pentru salubritate, iar conform art. 288 Cod Fiscal al RM aceasta este o taxă obligatorie);
- *principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi* (abrogarea unor prevederi din Codul Fiscal referitor la *"taxa de salubritate"*).
- *descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene* (nota informativă nu abordează aspectul dat);
- *modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare* (se încadrează cadrului normativ în vigoare și nu necesită operarea unor modificări în alte acte normative).

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină *„e) fundamentarea economico-financiară"*. Potrivit notei de argumentare a proiectului, implementarea acestuia nu presupune alocări financiare din contul mijloacelor bugetare.

Coroborat cu concluziile analizei compartimentului I.5.1. al prezentului raport de expertiză anticorupție, se remarcă *întrunirea* exigențelor de tehnică legislativă statuate de prevederile art.30 lit. a)-f) al Legii cu privire la actele normative nr.100 din 22 decembrie 2017.

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative „*textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]*

a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]

c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]

e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]

f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;

g) se evită tautologiile juridice;

h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]".

Textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea nr.100/2017.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

Potrivit articolului 132 din Constituție: *(1) Impozitele, taxele și orice venituri ale bugetului de stat și ale bugetului asigurărilor sociale de stat, ale bugetelor raioanelor, orașelor și satelor se stabilesc, conform legii, de organele reprezentative respective.*

Astfel, apreciind prin prisma art.6-7, art.288-289 Cod Fiscal al RM, se remarcă faptul că deși categoriile de impozite și taxe de stat și locale se stabilesc, se modifică sau se anulează exclusiv prin modificarea și completarea prevederilor Codului Fiscal, *cota ad valorem* al acestora este expresia dreptului și capacității APL de a reglementa și gestiona în interesul populației locale treburile publice și asigurării unei autonomii efective (inclusiv, și în special autonomiei financiare).

În contextul dat, se accentuează faptul că, potrivit art.109 alin.(1) din Constituție, administrația publică în unitățile administrativ-teritoriale se întemeiază pe *principiile autonomiei locale, ale descentralizării serviciilor publice, ale eligibilității autorităților administrației publice locale și ale consultării cetățenilor în problemele locale de interes deosebit.*

Conform art.9 din Carta Europeană a autonomiei locale:

1. În cadrul politicii economice naționale, autoritățile administrației publice locale au dreptul la resurse proprii, suficiente, de care pot dispune în mod liber în exercitarea atribuțiilor lor.

2. Resursele financiare ale autorităților administrației publice locale trebuie să fie proporționale cu competențele prevăzute de constituție sau de lege.

3. Cel puțin o parte dintre resursele financiare ale autorităților administrației publice locale trebuie să provină din taxele și impozitele locale, al căror nivel acestea au competența să îl stabilească în limitele legale.

Totodată, amendamentele operate potrivit politicii bugetar-fiscal în anul 2013 (Legea pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr.324 din 23 decembrie 2013), au vizat inclusiv

abrogarea unor categorii de taxe locale (taxa pentru posesorii de câini, taxa pentru parcaj și **taxa pentru evacuarea deșeurilor**), după cum urmează: **Art.IX. – Codul fiscal nr.1163-XIII din 24 aprilie 1997 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ediție specială din 8 februarie 2007), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează: [...]**

114. **La articolul 289 alineatul (2), literele k), n) și p) se abrogă.**

115. **La articolul 290: literele c¹), k), n) și p) se abrogă; [...]**

116. **La articolul 291 alineatul (1): [...]**literele k), n) și p) se abrogă; [...]

118. **Articolul 293: la alineatul (1), textul “lit.k), n), o) și p)” se înlocuiește cu textul “lit.o)”, iar cuvântul “cotele” – cu cuvintele “cotele concrete ale”; la alineatul (2), textul “lit.k), n), o) și p)” se înlocuiește cu textul “lit.o)”;**[...]

122. **La articolul 298 alineatele (1) și (2), textul “lit.k), l), n), o) și p)” se înlocuiește cu textul “lit.o)”.**

Amendamentele prenotate au constituit obiectul unei sesizări la Curtea Constituțională, care prin Hotărârea nr. 2 din 28.01.2014, a declarat neconstituționale amendamentele prenotate (2. *Se declară neconstituționale punctele 113-119, 122-123 ale articolului IX din Legea nr.324 din 23 decembrie 2013 pentru modificarea și completarea unor acte legislative*).

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Prevederile proiectului, nu reglementează activitatea entităților publice/agenților publici.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Concluzia expertizei

Nota informativă a proiectului nu stabilește expres scopul proiectului. Totodată, analiza amendamentelor propuse, denotă faptul că finalitatea scontată a acestuia este abrogarea unor prevederi din Codul Fiscal referitor la “*taxa de salubritate*”.

Inițiativa întrunește exigențele prescrise de prevederile art.28 alin.(4) al Legii integrității nr.82 din 25 mai 2017 - pentru efectuarea expertizei anticorupție.

În procesul de promovare a proiectului, au fost respectate rigorile de asigurare a transparenței decizionale statuate de prevederile *art.8 lit.b)* al Legii nr.239-XVI din 13.11.2008 privind transparența în procesul decizional. Nota informativă a proiectului a fost întocmită cu *întrunirea* exigențelor de tehnică legislativă statuate de prevederile art.30 lit.a)-f) al Legii cu privire la actele normative nr.100 din 22 decembrie 2017.

Prim-plan apreciind prin prisma art.6-7, art.288-289 Cod Fiscal al RM, se remarcă faptul că deși categoriile de impozite și taxe de stat și locale se stabilesc, se modifică sau se anulează exclusiv prin modificarea și completarea prevederilor Codului Fiscal, *cota ad valorem* al acestora este expresia dreptului și capacității APL de a reglementa și gestiona în interesul populației locale treburile publice și asigurării unei autonomii efective (inclusiv, și în special autonomiei financiare).

Amendamente similare celor abordate prin prezentul proiect au constituit obiectul unei sesizări la Curtea Constituțională, care *ținând cont de calitatea specială a destinatarilor amendamentelor contestate, a prerogativelor și obligațiilor de ordin constituțional și legal, a principiilor de organizare și funcționare a acestora, prin Hotărîrea nr. 2 din 28.01.2014 constată* că modalitatea prin care au fost excluse unele taxe locale și instituite cote maxime, ce pot fi percepute pentru celelalte, a pus autoritățile locale în incapacitate de a-și stabili corespunzător volumul veniturilor și cheltuielilor bugetare și a asigura elaborarea, aprobarea și executarea unor bugete echilibrate, fără deficit bugetar.

Prin urmare, se recomandă autorului reconsiderarea inițiativei prin prisma recomandărilor statuate de concluziile Curții Constituționale expuse în Hotărîrile nr. 2 din 28.01.2014; nr. 27 din 14.09.2021; nr.17 din 5 august 2003).

10.07.2023

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:
Cristina CHISTOL , Inspector principal

Digitally signed by Chistol Cristina
Date: 2023.07.10 15:49:31 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

